

ЕФЕКТИВНІСТЬ СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ ЗАПАСАМИ З ФІКСОВАНОЮ КІЛЬКІСТЮ ПРОДУКЦІЇ ТА ФІКСОВАНИМ ЧАСОМ

к.е.н., доц. Біловодська О. А., студентка гр. МК-81 Смірнова Я. І.

Процес забезпечення підтримки оптимальної кількості і типів фізичних ресурсів, які необхідні для реалізації стратегічного плану підприємств та організацій має назву «*управління запасами*».

Згідно з іншим підходом, *управління запасами* розглядається як функціональна діяльність, метою якої є доведення загальної суми щорічних витрат на утримання запасів до мінімуму, за умови максимізації задовільного обслуговування клієнтів.

У діяльності підприємства важливе місце посідає управління матеріально-технічними запасами, яке прямо впливає на виробничу функцію, діяльність фінансової служби та маркетингу в організації.

Управління матеріально-технічними запасами обумовлюється видом попиту на товари, випуском яких займається підприємство. За характером попит може бути залежним (пов'язаним) або незалежним (самостійним).

Виріб має *залежний (пов'язаний) попит* за умови, що його використання безпосередньо пов'язане із планами виробництва інших товарів. Залежний попит існує на деякі матеріали та товари у сфері послуг, а також на матеріали та комплектуючі вироби, при випуску продукції. Залежний попит можна прогнозувати з високою точністю, оскільки план виробництва будь-якої продукції складається завчасно.

Незалежний (самостійний) попит мають вироби, попит на постачання яких не обумовлюється планами виробництва інших виробів. Незалежним попитом користується більшість готових виробів та товари в торговельних оптових та роздрібних запасах. Прогнозувати такий попит дуже важко, на відміну від залежного попиту.

Одним із підходів до системи управління запасами при залежному попиті є фіксована кількість продукції.

У системах із фіксованою кількістю продукції необхідно здійснювати контроль за рівнем запасів. За умови, що кількість запасів падає нижче від фіксованого рівня подається замовлення на поповнення рівня запасів, бо замовляється завжди однакова кількість продукції. Отже, кількість замовляємих виробів та рівень запасів при повторних замовленнях є фіксованими величинами в системі управління.

Ефективною є система управління запасами з фіксованою кількістю продукції за наявності таких характеристик, як: висока вартість виробів, які постачаються; відносно випадковий рівень попиту; високим рівнем збитків при відсутності запасів; надані знижки за ціною при замовленні певної кількості товару; високі витрати на зберігання матеріально-технічних запасів і т.п.

Другим підходом до системи управління запасами при залежному попиті є фіксований час. Кількість виробів, що замовляються, залежить від залишку, тобто є нестабільною. *Система управління запасами із фіксованим часом найбільш ефективною є для* матеріально-технічних запасів, за наступних характеристик: маловартісні вироби, що постачаються; надання знижок залежать від вартості замовлень відразу на декілька виробів; при відносно стабільному рівні попиту; незначним рівнем збитків при відсутності запасів у певний час; низькі витрати на зберігання матеріально-технічних запасів; товари закупаються у певного, визначеного постачальника.

Теоретики та практики з менеджменту вважають, що при встановленій меті управління запасами, при якій утримувати на мінімальному рівні щорічну загальну суму витрат стосовно запасів, необхідно звести до мінімуму наступні показники: кількість замовлень за рік, кількість складів, кількість товарів на складі, тривалість циклів зберігання та страхових циклів, тривалість часу виготовлення, поставки та транспортування у межах підприємства.

Фахівці вважають, що правильно виконана програма управління запасами повинна призвести до зменшення кількості дефіцитних товарів, зменшення середньої суми капіталовкладень у запаси та більш ніж на 10% зменшиться загальна сума витрат на запаси.

Правильне використання коштів, зекономлених на капіталовкладеннях у запаси та правильне використання додаткової площі, звільненої при зменшенні розмірів запасів буде вести до ефективної системи управління запасами.